

UZASADNIENIE

Upoważnienie ustawowe zawarte w art. 93 ust. 4 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. poz. 1907, z późn. zm.) nakazuje ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych określić, w drodze rozporządzenia, przypadki, w których:

- 1) w budynku użyteczności publicznej nie ma obowiązku zapewnienia budowli ochronnej,
- 2) organ ochrony ludności może zwolnić z obowiązku zapewnienia budowli ochronnej w budynku użyteczności publicznej.

Przed dniem wejścia w życie nowelizacji ww. ustawy kwestie warunków zapewniania budowli ochronnych w obiektach użyteczności publicznej zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2025 r. w sprawie szczegółowych warunków wyznaczania budynków użyteczności publicznej, w których zapewnia się budowle ochronne (Dz. U. poz. 1070).

Zgodnie z art. 93 w budynku użyteczności publicznej zapewnia się budowlę ochronną, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Właściwy organ ochrony ludności może zwolnić z obowiązku zapewnienia budowli ochronnej w budynku użyteczności publicznej. Zwolnienie następuje w drodze decyzji administracyjnej.

Rozporządzenie określa dwie kategorie sytuacji:

- 1) w których w budynku użyteczności publicznej nie ma obowiązku zapewnienia budowli ochronnej – zawiera przesłanki obiektywne o charakterze bezwarunkowym, które powodują brak możliwości i zasadności zapewniania w budynku użyteczności publicznej budowli ochronnej;
- 2) w których organ może zwolnić z obowiązku zapewnienia budowli ochronnej – zawiera przesłanki fakultatywne i ocenne, które są oceniane z uwzględnieniem konkretnego przypadku i mogą być podstawą do zwolnienia w drodze decyzji z obowiązku zapewnienia budowli ochronnej.

W pierwszej kategorii przesłanek uwzględniono przypadki:

- 1) budynek użyteczności publicznej nie posiada kondygnacji podziemnej, a powierzchnia wewnętrzna kondygnacji nadziemnych nie przekracza 5000 m²;
- 2) budynek użyteczności publicznej jest przeznaczony do przebywania w nim nie więcej niż 50 osób w tym samym czasie, z wyjątkiem budynku przeznaczonego w całości lub w części na potrzeby administracji publicznej lub wymiaru sprawiedliwości, w którym swoją siedzibę ma organ administracji publicznej lub wymiaru sprawiedliwości;
- 3) budynek użyteczności publicznej jest wpisany do rejestru zabytków albo do gminnej ewidencji zabytków;
- 4) budynek użyteczności publicznej jest zlokalizowany na terenach zamkniętych określonych decyzją Ministra Obrony Narodowej i nie są w nim realizowane zadania użyteczności publicznej.

W drugiej kategorii przesłanek uwzględniono następujące przypadki:

- 1) nie ma technicznych możliwości spełnienia wymagań określonych dla budowli ochronnych, o których mowa w art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej;
- 2) w miejscu, w którym zlokalizowano budynek użyteczności publicznej, nie ma potrzeby zapewnienia określonej liczby miejsc schronienia w schronie albo ukryciu;
- 3) brak jest ekonomicznej zasadności inwestycji zapewnienia w budynku użyteczności publicznej schronu albo ukrycia;
- 4) istnieje nieakceptowalne ryzyko związane z potencjalnymi sytuacjami awaryjnymi lub katastroficznymi, takimi jak awarie przemysłowe lub katastrofy naturalne, które mogą oddziaływać na bezpieczeństwo osób przebywających w schronie albo ukryciu;

- 5) istnieje możliwość zapewnienia schronienia użytkownikom budynku użyteczności publicznej w budowli ochronnej znajdującej się w odległości nieprzekraczającej 500 metrów, mierzonej po przewidywanych drogach poruszania się ludzi, od wyjść z budynku użyteczności publicznej do wejścia do obiektu budowlanego, w którym zapewniono budowlę ochronną;
- 6) budynek użyteczności publicznej jest zlokalizowany na terenach zamkniętych określonych decyzją podmiotów, o których mowa w art. 4 ust. 2a ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1151, z późn. zm.) albo znajduje się w posiadaniu jednostki przewidzianej do militaryzacji lub zmilitaryzowanej;
- 7) w budynku użyteczności publicznej lub jego części może przebywać nie więcej niż 100 osób lub ma on powierzchnię nieprzekraczającą 2500 m², z wyłączeniem budynku przeznaczonego w całości lub w części na potrzeby:
 - a) szpitala, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2026 r. poz. 156),
 - b) nauki, szkolnictwa wyższego, oświaty lub wychowania.

Przewiduje się, że projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Zaproponowany termin wejścia w życie projektowanego rozporządzenia nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego i jest uzasadniony koniecznością pilnego zastąpienia utrzymanego czasowo w mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2025 r. w sprawie szczegółowych warunków wyznaczania budynków użyteczności publicznej, w których zapewnia się budowle ochronne.

W ocenie projektodawcy przedmiotowa regulacja nie jest objęta prawem Unii Europejskiej i nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404) projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt nie podlega dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.